

כח כח כח כח

כתב עת למדעי הרוח והחברה

כרך א' | כסלו תשע"ט נובמבר 2018

הפקולטה למדעי הרוח והחברה | הקריה האקדמית אונו

קשת

כתב עת למדעי הרוח והחברה

עורכות: רויטל שויבויץ-סלע ומיכל אסא-ענבר
עורכת לשונית: ענת פלדמן
עורך גרפי: אמיר רנדלר

כתובת המערכת: הפקולטה למדעי הרוח, הקריה האקדמית אונו,
רח' צה"ל 104, קרית אונו, 5545173
טל': 03-5156354
דואר אלקטרוני: ejournal@ono.ac.il

© זכויות יוצרים כל הזכויות שמורות לפקולטה למדעי הרוח, הקריה האקדמית אונו.
אין להעתיק או להפיץ קטעים מתוך כתב העת ללא אישור בכתב
ממערכת כתב העת "קשת" - כתב עת למדעי הרוח והחברה"

קשת

כתב העת 'קשת' הוא כתב עת שפיט בין־תחומי, היוצא לאור מדי שנה בפקולטה למדעי הרוח, הקריה האקדמית אונו. כתב העת נותן במה למחקר ולהגות על החברה הישראלית כחברה משלבת ורב־תרבותית, בהתאם לחזון של הקריה האקדמית אונו. בכתב העת 'קשת', כפי ששמו מסמל, מתפרסמים מגוון רחב של מחקרים בעלי גישות מתודולוגיות שונות לצד מאמרים תאורטיים, שהמשותף להם הוא חקר המציאות המורכבת ורבת התרבויות שמזמנת בימינו החברה בכלל וזו הישראלית בפרט.

עורכות: **רויטל שיוביץ-סלע ומיכל אסא-ענבר**

תוכן עניינים

עמ' 5

דבר העורכות
רויטל שיוביץ-סלע
ומיכל אסא-ענבר

עמ' 6

הבדלים חברתיים ודפוסי תקשורת הוריים
מילוליים ולא-מילוליים:
עדויות להנצחת ההבדלים החברתיים
לצד מגמות של שינוי חברתי

מאמרים
צפירה גרבלסקי-ליכטמן

עמ' 31

"משהו כאן עוצר אותי": סטודנטים
עם מוגבלויות בישראל – מדיניות,
שיח ופרקטיקה

נצן אלמוג

עמ' 66

פרקטיקה ואתיקה בעבודת ההוראה
במרחבים רב-תרבותיים

הילה העליון, אינן רחימי
ורויטל כהן ליברנט

עמ' 76

בין העדתי והחינוכי: זהות אישית-
מקצועית של מורות ומורים מזרחים

ניסים אבישר

עמ' 96

מחויבות המדינה כלפי צעירה
בשלב הבגרות בהתהוות
(Emerging Adulthood):
התפתחות ושינויים במדיניות הטיפול
בבוגרי פנימיות חינוכיות בכלל
ובחסרי עורך משפחתי בפרט

מאמרי דעה
עמנואל גרופר

עמ' 106

שבעים צעיפים של שיכחה

מאיר מרגלית

דבר העורכות

בעשורים האחרונים התרחשו בחברה הישראלית שינויים רבים. גלי העלייה הגדולים מברית המועצות לשעבר ומאתיופיה והגירה של מהגרי עבודה ופליטים מארצות שונות עיצבו מחדש את הסדר החברתי בישראל. שינויים אלה התרחשו במקביל להתפתחות טכנולוגית מואצת, התבססות של סדר כלכלי ניאורליברלי והתעצבות עולם המאופיין במודרניות מאוחרת. כתוצאה מכך חל תהליך של צמצום הגבולות הפיזיים, הכלכליים והתרבותיים ונוצרה נגישות חברתית, אידיאולוגית ורעיונית גבוהה וחוצת-תרבויות. המפגש הבין-תרבותי הפך להיות מאפיין מרכזי של זירות ויחסים חברתיים במישור המקומי והעולמי. מציאות חדשה-ישנה זו עוררה את השיח הציבורי המתמשך באשר לזהותה, לייחודה ולדמותה של החברה הישראלית.

בהתאם לחזון של הקריה האקדמית אונו, כתב העת החדש 'קשת' נועד לתת במה למחקר והגות על החברה הישראלית כחברה משלבת ורב-תרבותית וליצור תשתית ידע נרחבת להכרת החברה ולהוראה בה. כתב העת הוא אקדמי שפיט ומטרתו לשמש אכסניה מחקרית ותיאורטית למאמרים פרי עטם של אנשי הסגל בתחומי החינוך, מדעי הרוח ומדעי החברה. כפי ששמו מעיד עליו, כתב העת 'קשת' שואף לתת במה למגוון רחב של קולות ודעות בחקר המציאות המורכבת ורבת התרבויות שמזמנת בימינו החברה בכלל וזו הישראלית בפרט.

בגיליון הראשון והחגיגי מובאים שישה מאמרים שכולם עוסקים בשאלות של שימור ושינוי נוכח השינויים החברתיים שהוזכרו לעיל. **המאמר הראשון של צפירה גרבלסקי-ליכטמן** בוחן את האופן שבו המעמד והמגדר מעצבים את האינטראקציות בין הורים וילדים ותורמים לשימור של הבדלים חברתיים לצד פוטנציאל השינוי הגלום בהם. מחקרה של **נצן אלמוג** שופך אור על קבוצה בחברה הישראלית שהייתה כאן תמיד, אך לא תמיד זכתה להכרה בשיח הציבורי – אנשים עם מוגבלויות. במחקר אורך בודקת אלמוג את המדיניות כלפי סטודנטים עם מוגבלויות ואת הפרקטיקות והשיח בעניינם, וזאת כדי לשפוך אור על הפער הקיים בין רמת המחקר ורמת המיקרו של מציאות חייהם. **המאמר של הילה העליון, אילן רחימי ורויטל כהן-ליברנט** בוחן את הכיתה רבת התרבויות כמרחב קונפליקטואלי. במאמר מוצעות פרקטיקות לניהול קונפליקטים כחלק ממערך האתיקה של מקצוע ההוראה. גם מחקרו של **ניסים אבישר** מתמקד בזירת הכשרת המורים וחוקר את חוויותיהם של פרחי הוראה כנגזרת של זהותם האתנית. אבישר מאמץ נקודת מבט פסיכולוגית-חברתית כדי לאפיין ארבעה דפוסי זהות ובוחן דרכם את הקידום של עשייה חינוכית רגישת-תרבות.

במדור מאמרי הדעה מתארחים שני חוקרים. **עמנואל גרופר** בוחן במאמרו את הדרך שבה מערכת הרווחה בישראל מתמודדת עם המציאות החדשה של התארכות גיל ההתבגרות מעבר לגיל 18 שנים. המאמר דן בתמיכה הניתנת על ידי הרווחה לצעירים בסיכון שסיימו את השהות במסגרות השונות באופן רשמי, אך עדיין לא סיימו את תקופת התבגרותם. מאמרו של **מאיר מרגלית** דן באופנים הרבים של המחיקה והשיכחה של אירועים היסטוריים ובניסיון המתמשך בכינון הנרטיב בחברה הישראלית. בעבודתו מרגלית טוען כי המחיקה והשיכחה הן ביטוי ליצירת חברה הומוגנית ואחידה נטולת קונפליקטים. אולם עצם החשיפה מחדש של האירועים שנמחקו והמוכנות לחטט בפצעים הישנים – מלמדים גם על תהליכי הבראה וצמיחה של החברה.

אנו מאחלות לכם ולכן קריאה מהנה, מלמדת ומעוררת מחשבה.

רויטל שויביץ-סלע ומיכל אסא-ענבר